

Forelesninger i selskapsrett

Disposisjonen pkt. 5

5. studieår, vår 2014

Professor dr. juris Beate Sjøfjell

Det juridiske fakultet i Oslo

beate.sjafjell@jus.uio.no

ssrn.com/author=375947

Styret som sentralt forvaltningsorgan

- For hvem styrer styret?
- Forholdet mellom begrepene:
 - Selskapsinteressen
 - Selskapsformålet
 - Selskapsrettens formål

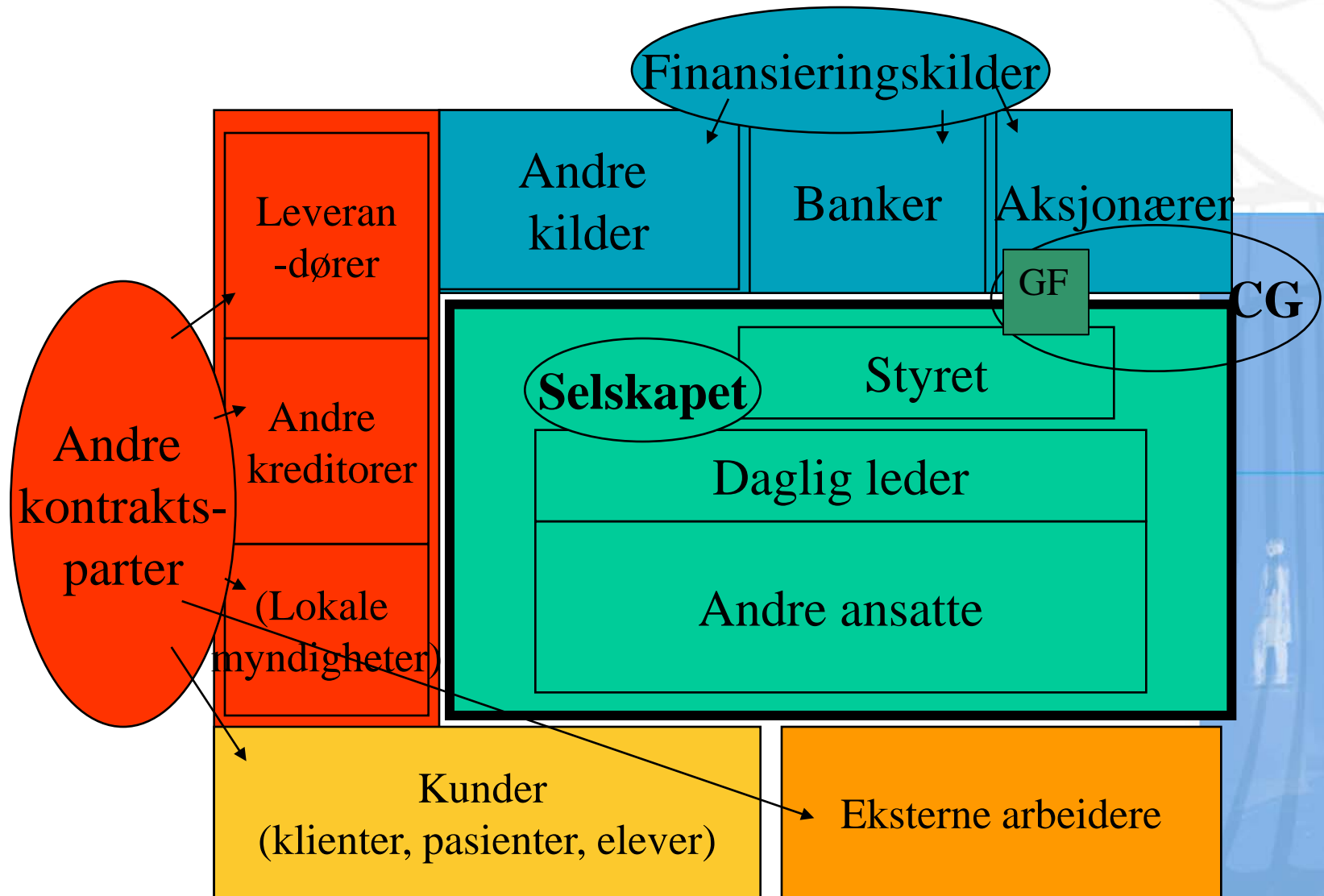
Selskapsinteressen

- Retningslinje for styrets utøvelse av sin funksjon
- Viktigere jo større styrets handlingsrom er
- Styret utøver sin funksjon innenfor rammen av:
 - Selskapsrettslig lovgivning
 - Annen lovgivning som regulerer selskapene
 - Vedtektene (som ikke må stride mot lov)
 - Generalforsamlingsvedtak (som ikke må stride mot lov eller vedtekter)
 - Styrets egenutformede retningslinjer, så lenge de ikke er endret

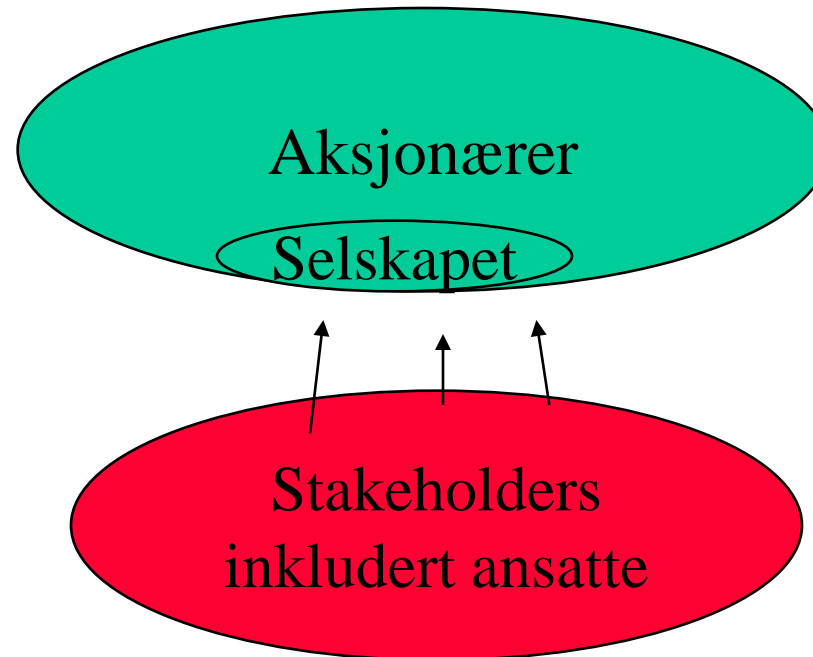

Hvor finner vi selskapsinteressen?

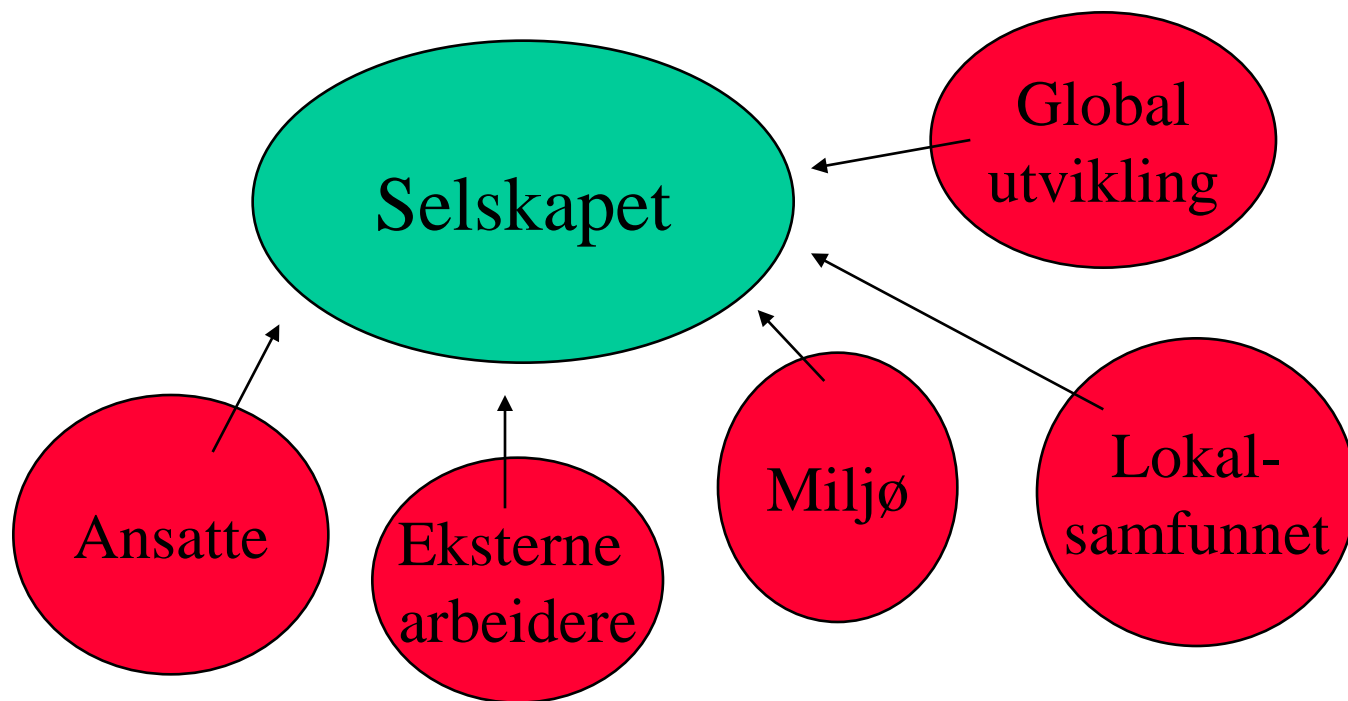
- Intet eksplisitt i aksjelovgivningen
- Kan vi utlede noe av rettskildefaktorene?
 - Aksjelovgivningen; kapitalreglene, styrets rolle, ansvarsreglene
 - Forarbeider og rettspraksis
 - Årsregnskapsloven; forslag til endring
 - Børs- og verdipapirlovgivning for børsnoterte selskaper
 - NUES-anbefalingen for børsnoterte selskaper
 - OECDs retningslinjer; Ruggie-prinsippene mm
- Først noen visuelle fremstillinger av utgangspunktet:

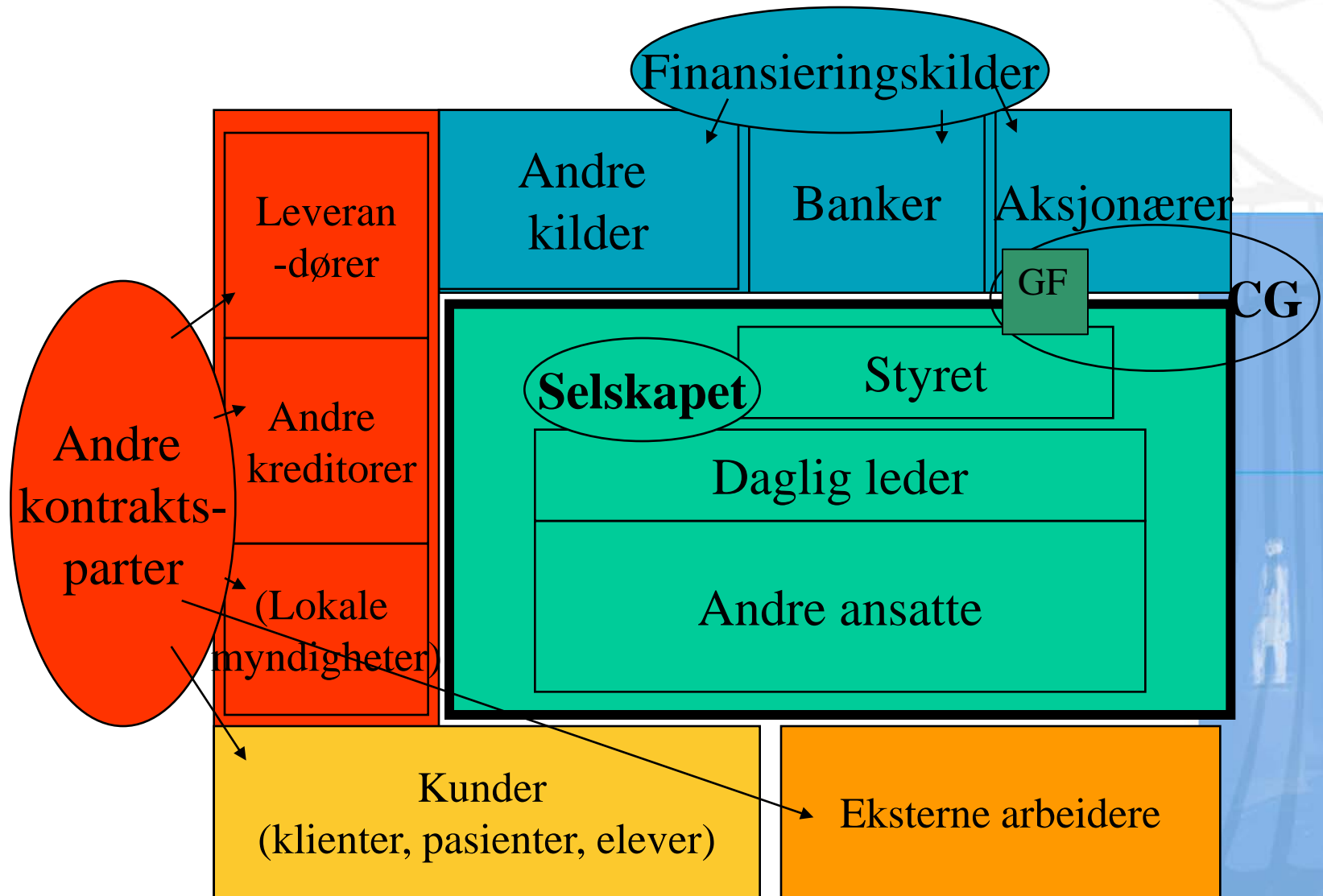

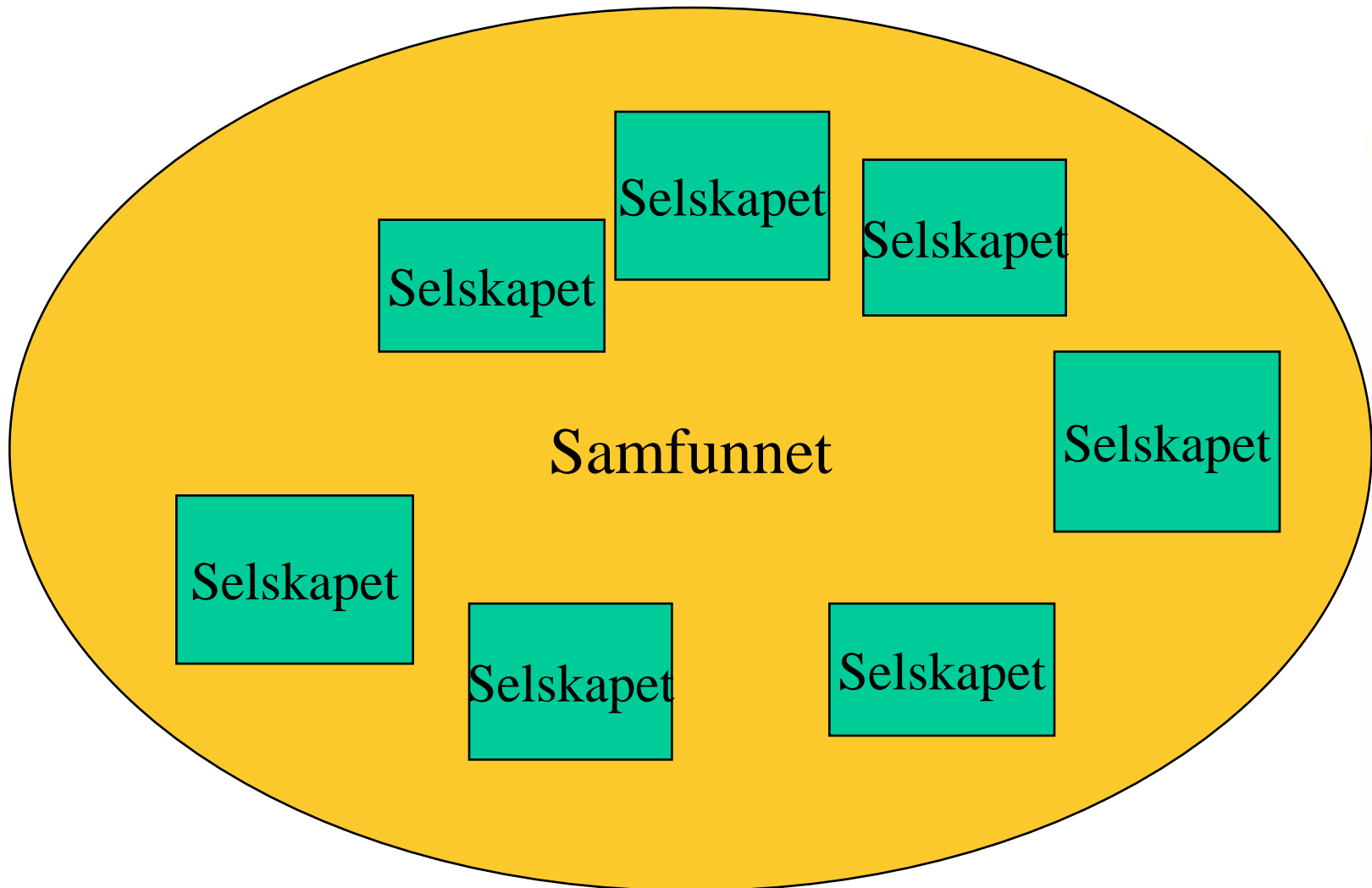
Corporate governance-debatten

CSR-debatten

Selskapets økonomiske interesse

- Aksjeselskapets natur = økonomisk kjerne
- Aksjelovenes regler om beskyttelse av kapitalen og om anvendelse av overskuddet
 - Selskapets egen økonomiske interesse eller aksjonærenes?
 - Kapitalen beskyttet også mot aksjonærene: lock-in
 - Aksjonærenes avkastningsinteresse beskyttet av loven
 - Kapitalen beskyttet også for andre interesser
- Selskapets egen økonomiske interesse og aksjonærenes profittinteresse er sentralt
 - Selskapet egen juridisk person; «nexus of contracts»
 - Aksjonærenes interesse er avledet av selskapets

Aksjonærenes profittinteresse

- Sentral, men synonym med selskapsinteressen?
- Betydningen av aksjelovens § 2-2(2)
 - Forarbeider
 - Freia-dommen, Rt 1922 s. 722
- Profittmaksimeringsmaksime?
 - Risikoprojekter
 - Langsiktighet
- Aksjeloven skiller, se §§ 6-28 og 5-21
- Forarbeidene skiller, bl.a. NOU 1996 nr 3 s 127
- Konsernforhold illustrere rettslig skille
- Aksjonærinteressen selvstendig del av selskapsintr.

Kreditorinteressen også sentral

- Aksjelovenes regler beskytter kreditorene
 - Alminnelige kapitalbeskyttelsesregler
 - F.eks. fusjonsreglene
- Forarbeidene fremhever kreditorinteressen
 - f.eks. NOU 1992:29 s. 29
 - og Ot.prp.nr.36 (1993-1994) s. 67
- Rt 1993 s 1399 «Ytternes»
- Kreditorinteressen selvstendig del av selskapsinteressen

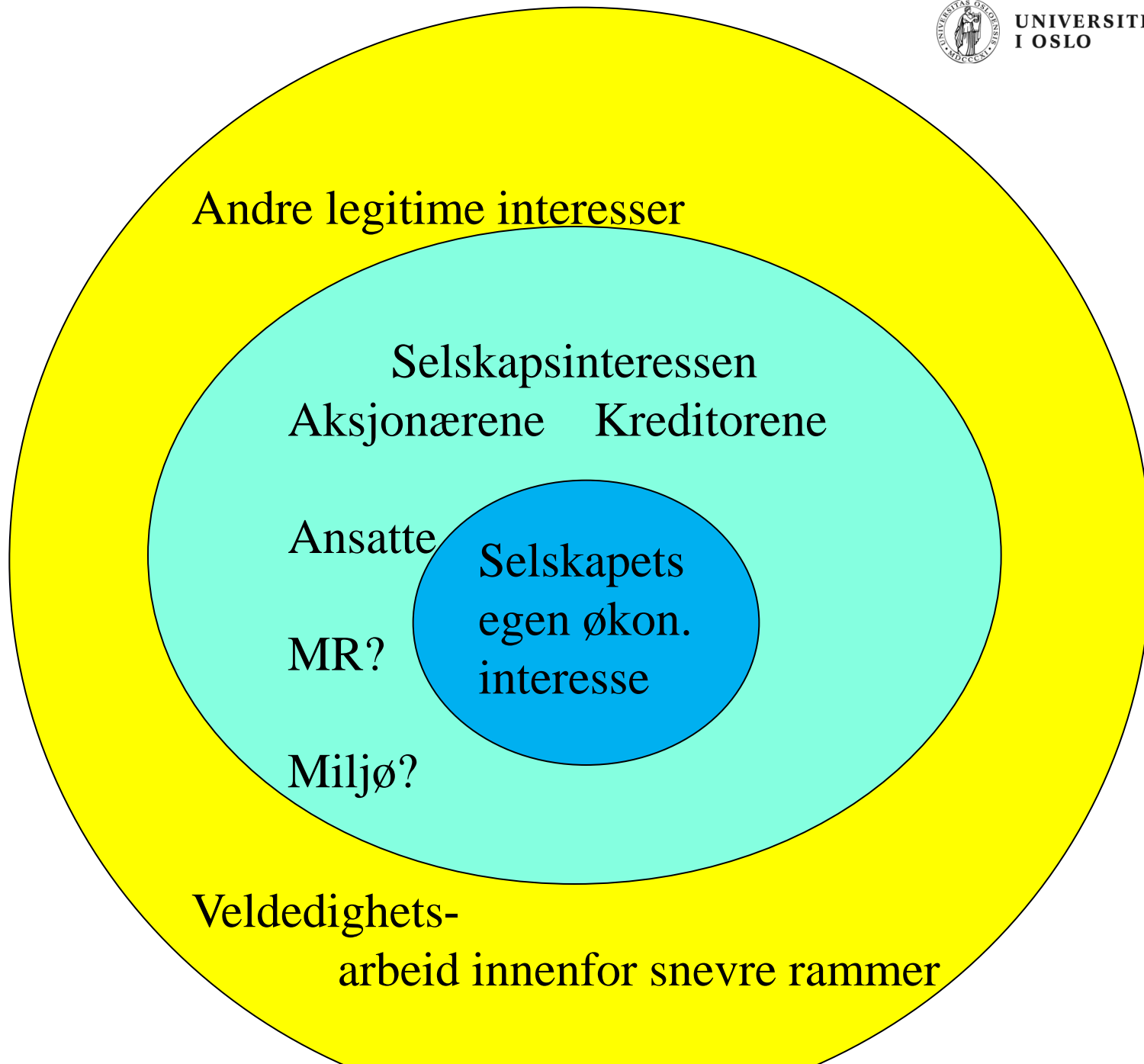
Ansatteinteressen også vektlagt

- Aksjelovens regler om ansattevalgte styremedlemmer (og ditto for bedriftsforsamling)
- Årsregnskapslovens rapporteringskrav om arbeidsmiljø: internalisering av ansatteinteresse
- Verdipapirhandelloven § 6-16: målselskapets styrets plikt ved overtagelsesforsøk
- Forarbeider: Ot.prp.nr.23 (1996-1997), pkt. 5.8.4
- Etterarbeider: Ot.prp.nr.55 (2005-2006) s. 114
- Selvstendig del (eller legitim interesse)

Bredere samfunnsinteresser

- Freia-dommen, Rt 1922 s. 272
- Lokalsamfunn: eldre rettspraksis, verdipapirhandeloven § 6-16
- Miljø: årsregnskapsloven, NUES-anbefalingen, OECDs retningslinjer mm (Hempel-saken, Rt 2010 s. 306?)
- Menneskerettigheter: NUES-anbefalingen, OECDs retningslinjer, Ruggie
- [Ny CSR-rapporteringsplikt vedtatt 9.4.2013](#)
- Samfunnets økonomiske interesse?
- Dynamisk utvikling -> etiske normer
- I hvert fall begrensning til selskapets virksomhet

Oppsummering selskapsinteressen

Kjernen:

- Selskapet selv, [Rt. 2000 s. 2033](#) (Santech)
- Aksjonærene, men ikke bare [Rt-1993-513](#),
[Rt. 2010 s. 93](#)

Sannsynligvis også inkludert:

- Kreditorer (andre kontraktsparter?)
- Ansatte

Kan være på vei til en inkludering også av:

- Miljøet / videre samfunnsinteresser

Selskapsinteressen og andre legitime interesser

- Grensen: Selskapets virksomhet
- Betydning av grensen mellom:
 - Selskapsinteressen
 - Andre legitime interesser
 - Utenforliggende interesser
- Husk: «business case» vil løse mye

Styrets rolle og posisjon

- Det sentrale forvaltningsorganet
- Fast selskapsorgan
- Skal ivareta selskapets interesse:
 - Forvalte selskapet, §§ 6-12, 6-13
 - Ha tilsyn med den daglige ledelse
 - Representerer selskapet utad
 - Spesialbestemmelser

Styreansvaret

- Et stadig strengere ansvar?
- Utviklingen med styreansvarsforsikring
- Kollektivt organ; individuelt ansvar
- Business judgment rule